

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย ตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. การอภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

#### ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี
2. เพื่อศึกษาปัญหา และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี
4. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

## พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี มีลักษณะเป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ไว้ดังนี้

1. พื้นที่เป้าหมายในการทำวิจัย คือ โรงเรียนอนุบาลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการ โรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้สนใจทำวิจัยเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.2 ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรในโรงเรียนอนุบาลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 28 คน ซึ่งเป็นทั้งกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาและร่วมวิจัยในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลคำชะอี 4 คน ตัวแทนนักเรียนประถมศึกษา ชั้นเรียนละ 1 คน รวม 14 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ระดับชั้นอนุบาลและระดับชั้นประถมศึกษาชั้นละ 1 คน รวม 23 คน

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) (James, E. A, Milenkiewicz, M. T. & Bucknam, A. 2008, pp.150 – 154) ดำเนินการวิจัย 2 วงรอบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นที่ 1 วิวินิจฉัย (Diagnose) เป็นการศึกษาปัญหาความต้องการจำเป็นและออกแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขั้นที่ 2 ดำเนินการ (Act) ดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจัดทำโครงการ/กิจกรรมพัฒนา ขั้นที่ 3 วัดผล (Measure) ปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และขั้นที่ 4 สะท้อนผล

(Reflect) ประเมินผลและรายงานการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

## สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 :  
โรงเรียนอนุบาลคำชะอี สรุปผลการวิจัย ดังนี้

### 1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ  
ที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้  
ในศตวรรษที่ 21 7 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

#### 1.1 การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มี 4 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1) ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนาประโยชน์เพื่อส่วนรวม 2) พัฒนางานด้วยไหวพริบ  
แก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ 3) มุ่งพัฒนางานด้วยความเพียรพยายามต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น  
4) เป็นแบบอย่างการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม

#### 1.2 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน มี 4 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1) ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการอย่าง  
ต่อเนื่อง 2) ร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเสมอ 3) ร่วมมือ  
ช่วยเหลือสนับสนุน เสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน 4) ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานและ  
แสดงบทบาทการเป็นผู้นำผู้ตามได้อย่างเหมาะสม

#### 1.3 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด มี 2 ตัวชี้วัด

ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์และ  
หลากหลาย และ 2) ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมี  
วิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา

#### 1.4 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง มี 4 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) มี

ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 2) นำ

ความรู้ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น 3) ออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัดประเมินผลตามสภาพจริง 4) วิเคราะห์และออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มี 2 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1) เลือกใช้ออกแบบ สร้างและปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 2) แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุด

1.6 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มี 2 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1) ใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้การสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง 2) ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมาบูรณาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มี 3 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1) สามารถเห็นปัญหาการจัดการเรียนรู้ ออกแบบการแก้ปัญหาอย่างมีระบบขั้นตอน 2) นำข้อมูลสารสนเทศผู้เรียนไปใช้เพื่อการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน 3) นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

## 2. ผลการศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2.1 มีปัญหาการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

2.1.1 ครูขาดการพัฒนาเท่าทันโลกการเปลี่ยนแปลง

2.1.2 ครูขาดการประสานทำงานร่วมกัน

2.1.3 ครูขาดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.1.4 ครูขาดการส่งเสริมทักษะการคิด

2.1.6 ครูขาดการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

2.1.5 ครูขาดการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2.1.7 ครูขาดการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาชั้นเรียน

2.2 ความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้

ในศตวรรษที่ 21 เรียงตามลำดับดังนี้

- 2.2.1 การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- 2.2.2 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน
- 2.2.3 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
- 2.2.4 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง
- 2.2.5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้
- 2.2.6 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 2.2.7 การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้

### 3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณี  
โรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเลือกแนวทางการพัฒนา เป็น 7 โครงการ 15  
กิจกรรม ดังต่อไปนี้

- 3.1 โครงการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย
  - 3.1.1 กิจกรรมหนึ่งครูหนึ่งนวัตกรรมการเรียนรู้
  - 3.1.2 กิจกรรมครูดีศรีอนุบาล
- 3.2 โครงการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ประกอบด้วย
  - 3.2.1 กิจกรรมพี่ เพื่อน น้อง
  - 3.2.2 กิจกรรมรับขวัญเพื่อนใหม่
- 3.3 โครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ประกอบด้วย
  - 3.3.1 กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ PBL
  - 3.3.2 กิจกรรม Mind Mapping
  - 3.3.3 กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 3.4 โครงการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วย
  - 3.4.1 กิจกรรม Project approach
  - 3.4.2 กิจกรรม Problem based learning

- 3.5 โครงการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
  - 3.5.1 ประกวดสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
  - 3.5.2 ห้องสมุด ICT
- 3.6 โครงการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย
  - 3.6.1 พัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
  - 3.6.2 ห้องเรียน EIS
- 3.7 โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
  - 3.7.1 หนึ่งครูหนึ่งวิจัยในชั้นเรียน
  - 3.7.2 วิจัยดีเด่นเน้นการปฏิบัติจริง

#### 4. ผลการพัฒนาระดับผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณี โรงเรียนอนุบาลคำชะอี

ผลการพัฒนาระดับผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณี  
โรงเรียนอนุบาลคำชะอีโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action  
Research) พบว่า

4.1 ครูมีภาวะผู้นำระดับบุคคล มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก  
( $\bar{x} = 4.47$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ  
การเปลี่ยนแปลง ( $\bar{x} = 4.60$ ) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ( $\bar{x} = 4.53$ )  
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ( $\bar{x} = 4.51$ ) อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 4 ด้าน  
เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อน  
ร่วมงาน ( $\bar{x} = 4.45$ ) ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ( $\bar{x} = 4.23$ ) ด้านการใช้ภาษาอังกฤษ  
เพื่อการสื่อสาร ( $\bar{x} = 4.18$ ) และด้านการพัฒนาทักษะการคิด ( $\bar{x} = 4.17$ ) ครูมีภาวะผู้นำ  
ระดับสายชั้นมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.45$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า  
อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้านคือ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ( $\bar{x} = 4.56$ ) อยู่ในระดับดีมาก  
จำนวน 6 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือด้านการใช้  
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ( $\bar{x} = 4.45$ ) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อ ( $\bar{x} = 4.44$ ) ด้านการ  
พัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ( $\bar{x} = 4.42$ ) ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

( $\bar{x} = 4.39$ ) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อื่น ( $\bar{x} = 4.38$ ) และด้านการพัฒนาทักษะการคิด ( $\bar{x} = 4.31$ ) ค่าเฉลี่ยการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ค่าเฉลี่ยระดับบุคคลมีผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูอยู่ในระดับ มาก ( $\bar{X} = 4.45$ )

ระดับกลุ่มบุคคล หลังการดำเนินการทั้งวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ค่าเฉลี่ยการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ค่าเฉลี่ยระดับกลุ่มบุคคลมีผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูอยู่ในระดับ มาก ( $\bar{X} = 4.47$ )

4.2 ผลการสะท้อนจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า ครูมีการพัฒนาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงตนเองและการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงานร่วมกัน มีการพัฒนาการเรียนรู้ออกแบบการเรียนการสอนใหม่ๆ หลากหลาย ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นและพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างหลากหลาย วางแผนการเรียนรู้และประเมินผลตามสภาพจริง ครูใช้เทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ ที่น่าสนใจ เห็นครูความสำคัญมีพัฒนาการและใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนและแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้วยการวิจัยในชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน

## อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : โรงเรียนอนุบาลคำชะอี”

### 1. ผลการศึกษารายองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

จากการศึกษารายองค์ประกอบ ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ได้ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มี 4 ตัวชี้วัด 1) ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นพัฒนาประโยชน์เพื่อส่วนรวม 2) พัฒนางานด้วยไหวพริบแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ 3) มุ่งพัฒนางานด้วยความเพียรพยายามต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น 4) เป็นแบบอย่างการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน มี 4 ตัวชี้วัด 1) ศึกษา

ค้นคว้าหาความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

2) ร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเสมอ 3) ร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุน เสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน 4) ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานและแสดงบทบาทการเป็นผู้นำผู้ตามได้อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด มี 2 ตัวบ่งชี้ 1) การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย 2) ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา

องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง มี 4 ตัวบ่งชี้ 1) มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 2) นำความรู้ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้น 3) ออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพวัดประเมินผลตามสภาพจริง 4) วิเคราะห์และออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มี 3 ตัวบ่งชี้ 1) สามารถเห็นปัญหาการจัดการเรียนรู้ออกแบบแนวทางการแก้ปัญหาอย่าง มีระบบขั้นตอน 2) นำข้อมูลสารสนเทศ ผู้เรียนไปใช้เพื่อการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน 3) นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

องค์ประกอบที่ 6 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มี 2 ตัวบ่งชี้ 1) เลือกใช้ ออกแบบ สร้างและปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี 2) แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุด

องค์ประกอบที่ 7 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมี 2 ตัวบ่งชี้ 1) ใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง 2) ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมาบูรณาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยในการนำองค์ประกอบมาพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากวิสัยทัศน์โรงเรียนคือ “โรงเรียนอนุบาล คำชะอี มุ่งพัฒนาการศึกษาสู่มาตรฐานสากล” ภายใต้คำขวัญ “ปรัชญา งามคุณธรรม เลิศล้ำปัญญา พัฒนาสู่สากล” โดยมีเป้าหมายของอัตลักษณ์ผู้เรียน “สื่อสารสมวัยใส่ใจภาษาอังกฤษ” และเอกลักษณ์สถานศึกษาคือ “สถานศึกษาแห่งการเรียนรู้เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” ครูได้พยายามยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายของ



หน่วยงานต้นสังกัดและจากการวิเคราะห์จุดแข็งของสถานศึกษาพบว่า มีปัจจัยสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากรและสภาพชุมชนแวดล้อมที่พร้อม มีความต้องการให้โรงเรียนเป็นสถานศึกษาพัฒนาสู่สากล ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ชุมชนแวดล้อมมีความประสงค์ให้พัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ให้โรงเรียนมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดกระบวนการคิดและแก้ปัญหาเติบโตในสังคมอย่างมีคุณค่าสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2556, หน้า 28) ได้เสนอแนวคิดองค์ประกอบของครูเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องเป็นผู้สร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของเด็ก (Facilitator) ครูทำงานร่วมกันเป็นทีม Professional Learning Community (PLC) การสร้าง Team Learning skills ส่งเสริมให้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง การเรียนรู้ Project Based Learning (PBL) ครูช่วยได้คือช่วยให้เขาทำและคิดที่อยากจะทำ สร้าง Motivation และต้องมีวิธีเอาใจใส่ให้ถึงขั้น Inspiration คือการสร้างแรงบันดาลใจทางการเรียนรู้ และเพื่อส่งเสริมเรียนรู้ตลอดชีวิต เรียนรู้จากสถานการณ์จริงทั้งจากชุมชนและสถานการณ์โลกปัจจุบัน ส่งเสริมการเป็นบุคคลผู้มีจริยธรรมเป็นพลโลกที่ดี พัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและออกแบบเพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีอย่างเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและลงสู่การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ครูต้องมีการร่วมทีมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันทั้งระบบ ไม่แบ่งแยกสาระการเรียนรู้การบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้พัฒนาการสื่อสารทั้งการสื่อสารของนักเรียนด้านภาษาเพื่อการถ่ายทอด และการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาสากล เพื่อก้าวสู่โลกการเปลี่ยนแปลงที่เท่าทันยุคปัจจุบัน

สอดคล้องกับ Flaman (2000, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2556, หน้า 32 – 38) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในศตวรรษที่ 21 ว่า ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการยากที่จะทำความเข้าใจถึงบทบาทของครู ในแง่มุมหนึ่งครูถือเป็นผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยี มีความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ และมีความชำนาญทางการศึกษา แต่ในอีกแง่มุมหนึ่ง ครูถือเป็นคนล้มล้างอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งเขาเห็นว่า ทั้งสองกรณีนี้มีส่วนไม่ถูกต้อง บทบาทที่ครูควรกระทำคือ ยังคงอุทิศตนให้กับนักเรียนในแนวทางเดิมที่เคยทำมา และขณะเดียวกันก็สอนให้นักเรียนได้เดินทางเข้าสู่โลกแห่งศตวรรษที่ 21 นั้นด้วยโดยมี

องค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการดังนี้ 1) ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี เนื่องจากการสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องเข้าใจถึงวิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ครูต้องสอนนักเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ การวิจัยทางอินเทอร์เน็ต การเปิดโลกกว้างเพื่อแสวงหาข้อมูลใหม่ๆ มาพัฒนาวิธีการสอนแบบเก่า 2) ยึดเป้าหมายเดิม แต่ด้วยสิ่งใหม่ๆ เป้าหมายทางการศึกษายังคงเป็นเรื่องเดิม ยังเป็นเรื่องพัฒนานักเรียนให้เป็นนักคิดเชิงวิพากษ์ นักเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นตัวช่วยอำนวยความสะดวกต่อกระบวนการเรียนรู้ เช่น การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อสร้างความเห็นร่วมหรือการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการวิจัย เป็นต้น 3) ให้ความสำคัญกับเทคนิคการเรียนรู้ครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นนักวิจัยที่เด่นล้ำหน้าในเรื่องวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนการนำผลการวิจัยสู่ห้องเรียนเข้าใจในความแตกต่างระหว่างสไตล์การเรียนรู้รูปแบบต่างๆ และความสามารถกำหนดสไตล์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนของตนเองได้ 4) เป็นที่เลี้ยงทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนโดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่มีปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งความรุนแรงยาเสพติดและอันตรายอื่นๆ ครูในศตวรรษที่ 21 นอกจากหน้าที่การสอนแล้วยังจะต้องคอยเป็นที่เลี้ยงแนะแนวทางชีวิตให้กับนักเรียนในด้านต่างๆ ด้วย 5) เน้นการกระทำครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเผชิญกับความท้าทายจากความเป็นโลกาภิวัตน์ ครูจะต้องเตรียมนักเรียนเพื่อเข้าสู่โลกที่เป็นจริงให้พวกเขาตระหนักถึงพลังที่สามารถจะสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้กับโลกได้ครูจะไม่ทำหน้าที่เพียงการถ่ายทอดความรู้แต่จะต้องสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของโลก และกระตุ้นให้พวกเขามีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน

## 2. ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบปัญหาการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ดังนี้ 1) ครูขาดการพัฒนาเท่าทันโลกการเปลี่ยนแปลง 2) ครูขาดการประสานทำงานร่วมกัน 3) ครูขาดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 4) ครูขาดการส่งเสริมทักษะการคิด 5) การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาชั้นเรียน 6) ครูขาดการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 7) ครูขาดการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เรียงตามลำดับดังนี้ 1) การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) การพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน

3) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด 4) การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง 5) การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ 6) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 7) การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี มีสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ปัจจัยสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากรและชุมชนมีความพร้อม ต้องการให้โรงเรียนเป็นสถานศึกษาพัฒนาสู่สากล ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ชุมชนมีความประสงค์ให้พัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ให้โรงเรียนมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดกระบวนการคิดและแก้ปัญหาเติบโตในสังคมอย่างมีคุณค่า โดยผู้ปกครองยินดีให้การสนับสนุนในทิศทางบวกนอกจากนี้ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้ของครูจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ประยุกต์ใช้จนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง เหมาะสมกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบสอดคล้องกับ Churches (2008) กล่าวครูศตวรรษที่ 21 ต้องมีการปรับตัว (Adapting) พัฒนามีวิสัยทัศน์ (Being Visionary) เข้าถึงความต้องการของนักเรียนทำงานแบบร่วมมือ (Collaborating) กล้าคิดกล้าทำ (Taking Risks) เรียนรู้ตลอดชีวิต (Life – Long Learning) เป็นนักสื่อสาร (Communicator) เป็นต้น แบบทางพฤติกรรม (Modeling Behavior) เป็นผู้นำ (Leading) และวิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวไว้สอดคล้องกันว่าครูเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องเป็นผู้สร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ของเด็ก (Facilitator) ครูทำงานร่วมกันเป็นทีม Professional Learning Community (PLC) การสร้าง Team Learning Skills ส่งเสริมให้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง การเรียนรู้ Project Based Learning (PBL) ครูช่วยได้คือช่วยให้เขาทำและคิดที่อยากจะเรียนสร้าง Motivation และต้องมีวิธีเอาใจใส่ให้ถึงขั้น Inspiration คือการสร้างแรงบันดาลใจทางการเรียนรู้ และเพื่อส่งเสริมเรียนรู้ตลอดชีวิตเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ทั้งจากชุมชน และสถานการณ์โลกปัจจุบัน ส่งเสริมการเป็นผู้มีจริยธรรมเป็นพลโลกที่ดีพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและออกแบบ

เพื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีอย่างเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ การเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและลงสู่การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นผู้ในการเปลี่ยนแปลง ครูต้องมีการร่วมมือเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันทั้งระบบ ไม่แบ่งแยกสาระการเรียนรู้การบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้ พัฒนาการสื่อสารทั้งการสื่อสารของนักเรียนด้านภาษาเพื่อการถ่ายทอดและการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาสากลเพื่อสู่โลก การเปลี่ยนแปลงที่เท่าทันยุคปัจจุบัน

### 3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเลือกแนวทางการพัฒนาสามารถสรุป แนวทางการพัฒนา 7 โครงการ 15 กิจกรรม ดังต่อไปนี้ 1) โครงการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย กิจกรรมหนึ่งครูหนึ่งนวัตกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมครูดีศรีอนุบาล 2) โครงการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ประกอบด้วยกิจกรรมพี่ เพื่อน น้อง และกิจกรรมรับขวัญเพื่อนใหม่ 3) โครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ประกอบด้วย กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ PBL กิจกรรม Mind Mapping และกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 4) โครงการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ประกอบด้วยกิจกรรม Project Approach และ กิจกรรม Problem Based Learning 5) โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรมหนึ่งครูหนึ่งวิจัยในชั้นเรียน และกิจกรรมวิจัยดีเด่นเน้นการปฏิบัติจริง 6) โครงการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมประกวดสื่อเทคโนโลยีสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกิจกรรมห้องสมุด ICT 7) โครงการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วยกิจกรรมพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และกิจกรรมห้องเรียน EIS

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีการออกแบบกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ทำงานร่วมกันครูและบุคลากรมีโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกันร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมต้องประสานสัมพันธ์เชื่อมโยง

กันในทุกๆ กิจกรรมการออกแบบกิจกรรมครูผู้ร่วมวิจัยต้องมีส่วนร่วมในการออกแบบ เพื่อส่งเสริมพัฒนาโครงการกิจกรรมให้เกิดภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแนวคิดของ ฌอนอมพร เลอาฮอร์สแลง (2558) ซึ่งกล่าวถึงคุณลักษณะของครู ในศตวรรษที่ 21 (21<sup>st</sup> Century Teachers) ครูที่มีทักษะต่างๆ มีความจำเป็นต่อการจัดการ เรียนรู้ทั้งในด้าน C – Connectivity หมายถึง การที่ผู้สอนมีทักษะในการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยง ระหว่างนักเรียนด้วยกัน เพื่อนอาจารย์ทั้งในสถานศึกษาเดียวกันและต่างสถานศึกษา หรือ เชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียนเนื่องจากแนวคิดที่ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างดี เมื่อสิ่งที่เรียนรู้มีความสัมพันธ์โดยตรง หรือเกี่ยวข้องกับความสนใจ ประสบการณ์ ความเชื่อ สัจคม และวัฒนธรรมของนักเรียน การที่ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ในชั้นเรียน กับเพื่อน ครูในสถานศึกษา บ้านและสังคมแวดล้อมที่นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งได้มากเท่าใด ก็ย่อม ทำให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรียนรู้กับประสบการณ์ตรงได้มากเท่านั้นและครู ต้องมี C – Collaboration หมายถึงการที่มีความสามารถในการเรียนรู้แบบร่วมมือกันกับ นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือครูจะต้องมีทักษะในบทบาทของการเป็นโค้ช หรือที่ ปรีक्षाที่ดีในการเรียนรู้ของนักเรียน ครูต้องมี C – Creativity หมายถึง การที่ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความ คิดสร้างสรรค์ เพราะบทบาทของครูไม่ได้มุ่งเน้นการเป็นผู้บ่มเพาะความรู้ให้กับ นักเรียนโดยตรง หากมุ่งไปสู่บทบาทของการสร้างสรรค์ ออกแบบสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ครูจะได้รับการคาดหวังให้สามารถที่จะ รังสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ ต่างๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

#### 4. ผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ

##### ที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี

ผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบผลการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี โดยใช้กระบวนการการวิจัยปฏิบัติการแบบ มีส่วนรวม (PAR) ครูมีภาวะผู้นำระดับบุคคล อยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.47$ ) ครูมีภาวะผู้นำ ระดับสายชั้นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.45$ )

ผลการสะท้อนจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล พบว่า ครูมีการเปลี่ยนแปลงตนเองและ พัฒนาการเรียนรู้ มีการออกแบบการเรียนการสอนใหม่ๆ ครูกระตุ้นและพัฒนาทักษะการคิด

อย่างหลากหลาย วางแผนการเรียนรู้และประเมินผลตามสภาพจริง แก้ปัญหาด้วยการวิจัย  
 ในชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน ครูใช้เทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ครูมีพัฒนาการ  
 และใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน

ผลการวิจัยในรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เป็นรูปแบบการทำงานร่วมประสานกับทุกขั้นตอนของผู้ร่วมวิจัย สร้างความสัมพันธ์  
 อันดีเกิดบรรยากาศการทำงานที่สร้างสรรค์และร่วมกัน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยกำหนดวิธีการ  
 พัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ทั้ง 7 องค์ประกอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการ  
 การศึกษาด้วยตนเอง การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติจริง การประชุม  
 เชิงปฏิบัติการและการประชุมกลุ่มย่อย

สิ่งที่ผู้วิจัยเห็นความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ การปรับเปลี่ยนตัวเองคือผู้วิจัย  
 และผู้ร่วมวิจัยที่ร่วมกันพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตนเองมีภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งภาวะผู้นำนี้  
 ผู้ร่วมวิจัยและผู้ร่วมวิจัยตระหนักเห็นความสำคัญขององค์การ ร่วมกันพัฒนาตนเองและเพื่อน  
 ร่วมงานจึงมีส่วนช่วยให้บุคลากรในองค์การเกิดศรัทธา เชื่อถือและเชื่อมั่นในศักยภาพยอมรับ  
 ในตัวผู้นำยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน มองเห็นปัญหาขององค์การ  
 ที่จะเกิดขึ้นร่วมกัน และมองเห็นโอกาสที่จะเกิดขึ้นหากมีการพัฒนาที่จะส่งประโยชน์สูงสุด  
 ผลการวิจัยด้านปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลง ครูบางคนยังต้องมีภาระงานมาก  
 นอกจากการปฏิบัติการสอน ภาระหน้าที่ทางครอบครัวถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การ  
 พัฒนาคุณภาพชีวิตได้ ทำให้มีเวลาในการพัฒนาตนเองจากการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้  
 ประกอบการจัดการเรียนรู้ได้น้อย การไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทำให้การพัฒนาเป็นไปได้  
 ยากและครูต้องประสานการทำงานร่วมกันเพื่อนร่วมลดภาระหน้าที่การทำงาน และมีการ  
 เปลี่ยนแปลงสถานที่ทำงานทำให้องค์การต้องมีการพัฒนาบุคลากรใหม่เสมอ ครูต้องการ  
 พัฒนาอาชีพครูที่มีมั่นคงในการทำงานซึ่งยังช่วยเสริมการทำงานให้เกิดความมั่นคงในองค์การ  
 มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บริบทของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี เป็นสถานศึกษาเอกชน  
 การสร้างขวัญกำลังใจยังขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านงบประมาณของสถานศึกษาและความมั่นคงของ  
 การพัฒนาตนเองในอาชีพครูส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะค่านิยมของ  
 สังคมไทยต่อการประกอบอาชีพรับราชการส่งผลต่อการเปลี่ยนงานของครูและบุคลากร  
 ทำให้โรงเรียนต้องพัฒนาครูใหม่ทุกปีการศึกษา แต่อย่างไรผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมี

ความเห็นร่วมกันว่าถือเป็นโอกาสดีของการพัฒนาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วการศึกษาต้องมีการพัฒนาครูทุกคนต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ (2556, หน้า 8) ได้นำเสนอสิ่งสำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาของไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 ที่คนไทยต้องปรับเปลี่ยนจากงานวิจัย เรื่อง การกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ (Identity) คนไทยจากเดิมแต่ละคนมีสถานะเป็นแค่พลเมืองไทยสู่ความเป็นคนไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองโลก (Global - Thai) ซึ่งหมายถึง จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงประชาคมโลก เครือข่ายของประชาคมโลก รวมถึงการปลูกจิตสำนึกต่อโลก 2) ปรับเปลี่ยนจุดเน้น (Reorientation) จากการเน้นการสร้างคนเพื่อป้อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ (People for Growth) เพื่อตอบสนองสังคมอุตสาหกรรมเพียงอย่างเดียวไปสู่การเน้นการสร้างการเติบโตเพื่อรองรับการสร้างและปลดปล่อยศักยภาพของผู้คนในสังคม (Growth for People) เพื่อตอบสนองสังคมองค์ความรู้ 3) ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm) จากความพยายามเอาชนะธรรมชาติ (Controlling Nature) มาเป็นการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ (Living with Nature) พัฒนาอย่างยั่งยืน 4) ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมจากการเป็นสังคมที่คนมุ่งมันแข่งขันพาดพิงต้องเอาชนะผู้อื่นมาเป็นการทำงานร่วมกับคนอื่นในลักษณะเกื้อกูลแบ่งปัน คนเก่งช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่า เรียกหาสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเองและส่วนร่วมไปพร้อมๆ กัน สอดคล้องกับ เอกชัย พุทธสอน (2558, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ 1.1) ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม คือ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 1.2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี คือ มีทักษะการรู้ การใช้ และการจัดการด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศให้เท่าทันอยู่เสมอ และ 1.3) ทักษะชีวิตและการทำงาน คือ มีทักษะในการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ 2) แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ 2.1) แนวโน้มด้านหลักการและนโยบาย คือ เน้นการเรียนรู้อยู่บนพื้นฐานของการศึกษาผู้ใหญ่ 2.2) แนวโน้มด้านคุณลักษณะทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้

และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการทำงาน

2.3) แนวโน้มด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ คือ การส่งเสริมรูปแบบ การปฏิบัติจริง และ

2.4) แนวโน้มด้านการสนับสนุนและส่งเสริม คือ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จากทุกภาคส่วน  
ในสังคม

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ  
ที่ 21 : กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ  
คือ องค์ประกอบที่ 1 การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาตนเอง  
และเพื่อนร่วมงาน องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด องค์ประกอบที่  
4 การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง องค์ประกอบที่ 5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้  
องค์ประกอบที่ 6 การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 7 การวิจัยเพื่อ  
พัฒนาการเรียนการสอน สามารถนำมาออกแบบพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการ  
เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนที่มีบริบททางการศึกษาใกล้เคียงกันได้

1.2 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะ  
ผู้นำครู เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี มีปัญหาและ  
ความต้องการจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเองพัฒนาตนเองเพื่อความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ  
ครูต้องเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน ครูต้องคิดวางแผนการ  
จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพจริงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ครู  
ต้องพัฒนานักเรียนให้เกิดแรงบันดาลใจแห่งเรียนรู้ การสร้างจิตสำนึกเป็นเพื่อให้เกิดการ  
อยากพัฒนาตนเอง พัฒนาศักยภาพด้านการเรียนรู้มากกว่าการบังคับให้รับรู้ ครูต้องจัดการ  
เรียนรู้ตามสภาพจริง เน้นการคิดแก้ปัญหาในสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนได้พบเจอ  
พร้อมทั้งการกำหนดสถานการณ์ปัญหา ครูต้องพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการใช้  
เทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ครูต้องพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร



เพื่อเป็นแบบอย่างทางการเรียนรู้กับนักเรียน ซึ่งเกิดจากการตกลงร่วมกันเพื่อหาแนวทางการพัฒนาส่งผลให้การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สามารถนำไปหาแนวทางพัฒนาได้ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลคำชะอี จัดเป็น 7 โครงการ 15 กิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่หลากหลายเกิดจากการหารือร่วมกันออกแบบร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย สามารถนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษา เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนอนุบาลคำชะอี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาความเป็นผู้นำของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำครูในศตวรรษที่ 21 ในด้านอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป